

ИЗВЈЕШТАЈ

ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ ИСТОРИЈСКОГ ИНСТИТУТА СР ЦРНЕ ГОРЕ ЗА 1987. ГОДИНУ

I — ОПШТИ ДИО

Историјски институт СР Црне Горе основан је 1948. године као самоуправна радна организација без основних организација удруженог рада која се бави научном дјелатношћу и врши послове од посебног друштвеног интереса. Од 1974. године Институт је удружен у Универзитет „Вељко Влаховић” у Титограду.

Остваривање самоуправљања

У остваривању самоуправних права радници Института одлучују на зборовима радника, референдумом и другим облицима изјашњавања, као и путем делегата и делегација у скупштинама самоуправних интересних заједница, скупштина друштвено-политичких заједница и скупштини Универзитета „Вељко Влаховић”.

У управљању пословима од посебног друштвеног интереса учествују и представници друштвене заједнице, и то: ЦК СК Црне Горе, СИЗ-а за научне дјелатности СР Црне Горе, Друштва историчара СР Црне Горе, Скупштине општине Титоград и Универзитета „В. Влаховић”.

Збор радника

У Институту сви радници врше функцију радничког савјета и одлучују личним изјашњавањем на зборовима радника. У 1987. години Збор радника одржао је 10 сједница, од којих једну са представницима друштвене заједнице. На тим сједни-

цама разматрана су сва питања од интереса за рад и унапређење рада у Институту, одлучивано је по свим питањима, према њиховом значају сагласно одредбама Статута. На сједницама Збора радника са представницима друштвене зједнице одлучивано је о прихватању плана и програма рада за 1987. годину, усвајању извјештаја о раду за 1986. годину и другим питањима.

Ивршни одбор

Извршни одбор као извршни колегијални орган у 1987. години одржао је 5 сједница. На тим сједницама су разматрана питања у вези са радом и организацијом рада Института, разматран је предлог плана рада, извршење плана рада, припремани су материјали са предлозима за сједнице Збора радника, расправљано је о завршном рачуну, самоуправним актима, периодичним обрачунима и другим питањима и проблемима из дјелатности Института.

Директор

Директор Института је као инокосни пословодни орган обављао послове и радне задатке одређене Статутом и другим самоуправним општим актима Института, као и друге научно-истраживачке послове.

Научно вијеће

Научно вијеће по Закону о научним дјелатностима и Статута сачињавају свив доктори наука који раде у Институту. У току 1987. године одржало је 7 сједница, на којима је утврдило предлог плана и програм рада за 1987. годину, вршило анализу планова и укупног плана и програма рада за 1987. годину. Одређивани су рецензенти за поједине рукописе, одлучивано је о штампању радова, вршен је избор научних радника у научна звања и обављало је послове из надлежности рада вијећа.

Научно-стручни колектив

Институт је вршио своју научноистраживачку дјелатност и преко научно-стручног колектива коме припадају сви научни и стручни радници који раде у Институту. Научно-стручни колектив је доносио тромјесечне планове рада Института и вршио анализу њиховог извршења. Одлучивао је о одржавању научних скупова, округлих столова, учешћу научних радника на научним скуповима и расправљао о другим питањима везаним за унапређење научног рада у Институту.

Унутрашња организација

У 1987. години у Институту је радило просјечно мјесечно 30 радника, од којих 15 научних (седам доктора наука, од којих: 3 научна савјетника, два виша научна сарадника, 2 научна сарадника и осам асистената), 8 стручних радника и 6 радника на административно-техничким пословима.

Институт има Научни сектор са два одјељења (Одјељење за изучавање историје до 1918. године и Одјељење за изучавање новије историје од 1918. године). Архив за раднички покрет, Библиотеку и Сектор за правне и рачуноводствене послове.

II — НАУЧНИ И СТРУЧНИ РАД

1. — *Уједињење Црне Горе и Боке Которске, 1813 — 1814*, руководилац проф. др Радоман Јовановић, виши научни сарадник,

Пошто су сва истраживања за овај зборник грађе завршена у 1986. години, приређивачи су у 1987. години дефинитивно приредили рукописе докумената.

Редакција је на посљедњој сједници констатовала да су завршена сва истраживања у земљи и да предстоји дефинитивно припремање рукописа за штампу. С тим у вези дата су конкретна задужења и др Милош Милошевић одређен за главног редактора. Проф. др Јован Р. Бојовић је задужен да напише предговор, а регеста за сваки докуменат писаће сваки приређивач посебно.

2. — *Записи и натписи у средњовјековној Зети*, руководилац др Божидар Шекуларац, научни сарадник.

У 1987. години руководилац теме је проучавао изворе и литературу неопходну за израду ове теме. Није извршио планирана истраживања у Москви и Лењинграду, јер за то није било предвиђених средстава.

3. — *Занати у Боки Которској и средњем вијеку*, руководилац мр Марица Маловић — Ђукић, асистент.

Руководилац теме је у току 1987. године прегледала заоставштину проф. Ивана Божића, која се чува у Архиву САН-у у Београду. Из заоставштине је сакупила велики број докумената за тему и превела и систематизовала прикупљену грађу.

4. — *Школовање Црногораца на европским универзитетима*, руководилац мр Момчило Пејовић, асистент. Пејовић је у 1987. години прегледао црногорску периодику за ову тему, али није извршио архивска истраживања у Београду, Загребу и Петињу (у трајању од три мјесеца), јер за то није било финансијских средстава. Одбранио је магистарски рад „Школовање црногорских студената на Београдском универзитету 1905 — 1916. године”.

5. — *Становништво у Боки Которској крајем XVIII и почетком XVIII вијека*, руководилац Драгана Радојичић, асистент.

У 1987. години прикупила је одређену грађу и извршила потребна истраживања за израду теме. Превела је преко 200 докумената из херцегновског архива и припремила осталу потребну грађу за израду тема.

6. — *Парламентарни живот у Црној Гори 1920 — 1938*, руководилац Милан Бајовић, асистент.

За потребе теме у 1987. години именовани је прегледао листове предатних грађанских странака у Црној Гори („Слободну мисао”, „Зету” и „Црну Гору”) и часописе („Историјске записе” и „Боку”) и вршио научна истраживања у Архиву Југославије и Архиву ЦК СКЈ у Београду. Из оквира ове теме написао је саопштење „Политички односи у Црној Гори 1936. године са посебним освртом на Боку Которску” које је поднио на научном скупу у Котору. У Архиву ЦК СКЈ и Архиву Југославије вршио је истовремено истраживање за тему „Бијели терор у Црној Гори 1918 — 1941”.

7. — *Културна политика у Црној Гори*, руководилац мр Сенка Распоповић — Бабовић, асистент.

За потребе теме у 1987. години именована је прегледала часописе и листове („Слободну мисао”, „Зету”, „Народну ријеч”, „Службени гласник”, „Гласник Зетске бановине”, „Службене новине Краљевине Југославије”).

Осим рада на главној теми, припремила је за штампу студију „Култура у Црној Гори 1945—1952” и завршила теме: „Окупаторско-четнички затвори у беранском и андријевичком срезу” и „Културно-историјски споменици НОБ-а у Иванграду, Андријевизи, Рожајама и Плаву, и написала саопштење за научни скуп у Котору „Општински избори у беранском и андријевичком срезу 1936. године” и двије биљешке за „Историјске записе”.

8. — *Кретање и структура становништва у општини Титоград 1941—1981*, руководилац Вукајло Глушчевић, асистент.

За завршавање ове теме именовани је у 1987. години припремио регистар библиографских јединица и саставио план емпиријског истраживања.

Осим рада на главној теми, написао је рад „Омладинске радне акције у Црној Гори у периоду обнове и изградње 1945—1952. године” и припремио за штампу текст „Четнички затвори у шавничком срезу 1942—1943. године”. За научни скуп у Котору написао је саопштење „Општински избори у пљеваљском срезу 1936. године”.

9. — *Црногорска дипломатија 1878—1918. године*, руководилац мр Радослав Распоповић, асистент.

Именовани је прегледао четири годишта „Гласа Црногорца” и отпочео са прегледањем часописа „Записи”. Радећи на

библиографији радова који се односе на поменуту тему прегледао је и штампарско-издавачку дјелатност о Црној Гори 1941—1953. године. Написао је образложење поменуте теме као пријаву за докторски рад и извршио њено пријављивање Наставно-научном вијећу на Правном факултету у Београду.

Одбранио је магистарски рад „Престанак међународно-правног континуитета црногорске државе” на Правном факултету у Београду.

10. — *Цетињска митрополија и ослободилачка борба Црне Горе у XVIII и првој половини XIX вијека*, руководилац теме др Новак Ражнатовић, виши научни сарадник.

За ову тему именовани је проучавао литературу о оснивању епископија на територији садашње Црне Горе, о учвршћењу православне цркве са посебним освртом на суочавање православаља и католичанства у зетском приморју. Урадио је пројекат Историографија Црне Горе у периоду 1975—1985. године, за пројекат Историографије Југославије за раздобље од краја XV вијека до 1988. године.

11. — *Парламентаризам у Црној Гори 1905—1914. године*, руководилац теме др Новица Ракочевић, научни савјетник.

Рукопис је припремљен и након куцања биће дат у процедуру усвајања код СИЗ-а за научне дјелатности.

12. — *Југословенска идеја у Црној Гори у периоду 1750—1918. године*, руководилац теме др Новица Ракочевић, научни савјетник.

Пошто је ова тема специфична, има релативно мало података, и то у публикацијама — штампи и часописима. Упознао се са подацима у црногорској штампи, као и са теоретским проблемом настанка југословенске идеје — мисли код Срба у Војводини. У 1988. години наставиће са изучавањем грађе за ову тему.

13. — *Црногорско-руски политички односи од Париског до Берлинског конгреса 1856. до 1878. године*, руководилац теме проф. др Радоман Јовановић, виши научни сарадник.

Истраживања на овој теми углавном су завршена. Очекује се да ће рукопис у овој години бити спреман за штампу.

14. — *Историја Савеза комуниста Црне Горе* (једнотомно дјело), руководилац пројекта Јован Р. Бојовић. Сарадници на пројекту: др Радоје Пајовић, Батрић Јовановић, др Ђуро Вујовић, др Бранислав Ковачевић и др Радован Радоњић.

Рок завршетка помјерен је до краја 1988. године. До сада су прву верзију рукописа предали Батрић Јовановић (1941—1942), Ђуро Вујовић (1942—1943), др Радован Радоњић (1952—1957). Редакција пројекта је ове прилоге разматрала на сједници од 28. и 29. децембра 1987. године и један прилог прихватила (Радоњић) а остала два као задовољавајућа, с тим што их треба дорадити и допунити. Рад на осталим прилозима није

ишао по предвиђеној динамици, на шта су утицали објективни разлози, које је Редакција уважила. Редакција је утврдила нове рокове за предају заосталих прилога, и то:

— Јован Р. Бојовић, увод и дио 1919—1929. до 1. јула 1988. На ауторово тражење Научно-стручни колектив Института је предложио да се рок за завршетак овог дијела продужи до краја 1988;

— др Радоје Пајовић, за период 1929—1941, рок 31. III 1988;

— др Ђуро Вујовић, за период 1943—1945, рок 1. III 1988; др Бранислав Ковачевић, за период 1945—1952, рок 31. III 1988.

Осим на овом пројекту, његов руководилац Јован Р. Бојовић радио је и на припреми за штампу „Извора за историју радничког покрета и револуције у Црној Гори”, књ. II (1929—1935) „Љетописа Манастира Пиве” и књиге „Књаз Никола и Валтазар Богишић” (преписка). Написао је чланке: „Поводом 200. годишњице рођења Вука Ст. Караџића 1787—1987”, Комуна бр. 3, 1987, „Петњица постојбина предака Вука Караџића” (у штампи), „Уз шездесетогодишњицу Записа — Историјских записа”, ИЗ, 1/1987, „Улога Записа — Историјских записа у изучавању историје Црне Горе”, „Љетопис Манастира Пиве као историјски извор”, „КПЈ у Црној Гори и општински избори 1936. године”, „Руска терминологија у црногорској државној организацији до средине XIX вијека” (у штампи), „Неки развојни токови револуционарног покрета у Црној Гори уочи Покрајинске конференције КПЈ за Црну Гору 1940. године” (у штампи). Написао је и неколико приказа. Као одговорни уредник припремио је за штампу четири броја „Историјских записа”. Био је уредник посебних издања Историјског института. Учествовао је у организовању шест научних скупова и четири „округла стола”. По 10 дана провео је на научним истраживањима у Паризу и Москви. Учествовао у раду Одбора за историјске науке ЦАНУ, у Одбору за обиљежавање 500. годишњице штампане књиге у Црној Гори, у Редакцији ЕЦГ и Савјета Црногорске библиотеке, у Комисији ЦК СКЈ за историју СКЈ, у Комисији ЦК СКЈ за Историју Савеза комуниста, у Наставно-научном вијећу Универзитета „В. Влаховић”, Програмском савјету и Комисији за научна звања СИЗ-а за научне дјелатности СРЦГ, као предсједник Одбора за обиљежавање значајних годишњица из прошлости Црне Горе. Као члан радне групе радио на припреми изложбе поводом 50-годишњице доласка Ј. Б. Тита на чело КПЈ. Обављао је дужности директора Историјског института СР Црне Горе и друге послове.

15. — *Историја СК ЦГ у оквиру вишетомне историје Савеза комуниста Црне Горе*, руководилац пројекта др Радоје Пајовић, научни савјетник.

У оквиру овог пројекта радио је на организовању архивских истраживања, учествовао у више тимова на публиковању извора за историју КПЈ/СКЈ, вршио и конкретна истраживања за историју Савеза комуниста Црне Горе, учествовао на три научна скупа из ове проблематике.

Осим рада на овом пројекту, као члан Редакције за V књигу „Историје народа и народности Југославије (1941—1945)” учествовао је на заједничком савјетовању редакције свих шест књига пројекта и посебно на два савјетовања Редакције V књиге. У току године објавио студију „Павле Ђуришић — вођа четничке контрареволуције у Црној Гори” (издавач ЦИП Загреб). Учествовао у припреми четири научна скупа које је организовао Историјски институт. На овим скуповима учествовао са пет научних саопштења, и то: „Италијанске оружане формације у Подгорици 1941—1943.”, „Четничке оружане формације у подгоричком срезу 1941—1944.”, „Манастир Пива као центар политичких збивања у народноослободилачкој борби”, „Црногорска народна омладина и општински избори 1936. године” и „Историја II свјетског рата на страницама Историјских записа”. Учествовао у раду Редакције „Историјских записа” и рецензирао, редиговао и припремио за штампу неколико текстова, у раду Редакције пројекта о културно-историјским споменицима у Црној Гори, у раду Редакције међународног пројекта „Црногорско-руски односи 1711—1918, Зборник докумената” и као члан делегације Института боравио у Москви. Учествовао у раду савезног пројекта „Извори за историју СКЈ”, као члан двије посебне редакције (за период 1919—1941. и за период 1941—1945). Учествовао у раду редакција два зборника радова које је Институт припремао за штампу — „Белведерски догађаји 1936.” и „Подгорички срез у НОР-у”. Као члан ЕЈ за КПЈ/СКЈ учествовао у припреми за штампу двије књиге, написао и припремио за штампу 17 енциклопедијских јединица. Учествовао у раду Научног вијећа и Савјета МР/П пројекта „Југословени у фашистичким затворима, заробљеничким и концентрационим логорима и покретима отпора других земаља у другом свјетском рату”. Као члан Редакције СУБНОР Црне Горе и „Побједе” — „Црна Гора 1941—1945.” рецензирао, редиговао и припремио за штампу рукопис генерала Живка Живковића „Од Рудога до Ливна”. Учествовао у раду сљедећих комисија, друштвених савјета и редакција: Комисије ПЦК СК ЦГ за историју Савеза комуниста, Савјета пројекта Црногорска библиографија 1494—1994, Редакције ЕЈ за Црну Гору, Савјета ЛЗЦГ, Научног вијећа ЛЗЦГ, Издавачког савјета НИО „Побједа” и др.

16. — *Историја народа и народности Југославије*, руководилац пројекта за Црну Гору др Јован Р. Бојовић, научни савјетник. Сарадници на овом МР/П пројекту из Института су др Радоје Пајовић, др Радоман Јовановић и др Божидар Шекуларец.

У току 1987. године одржана су три савјетовања: једно заједничко, свих редакција и по два свих редакција посебних књига. Сва су савјетовања посвећена утврђивању заједничке методологије. До краја 1987. редакције посебних књига биле су у обавези да припреме идејну концепцију за сваку књигу понаособ. Почетком ове године треба да почне дискусија о тим документима, а затим да се приступи обради појединих научних проблема.

17. — *Вишетомна историја Црне Горе*

У току 1987. године Институт је радио на изради преднацрта Пројекта на коме је било ангажовано 11 експерата. Очекивати је да ће се формирати Редакција и Савјет који би га разматрали, допунили, а затим дали на јавну дискусију.

18. — *Сељаштво у Црној Гори 1918—1941*, руководилац теме др Перко Војиновић, научни сарадник.

У току 1987. године аутор је прегледао публикације које се односе на сељаштво у Црној Гори у периоду 1878—1918. Прегледао је изворе и литературу који се односе на економски положај сељаштва и аграрну структуру. Прегледао је листове „Слободну мисао“ и „Зету“, као и часописе „Записе“ и „Историјске записе“. Провео је на истраживачком раду у Архиву Југославије у Београду свега 10 дана.

У току године учествовао је на научним скуповима у Котору и Титограду и поднио два саопштења: „Црногорска интелигенција на општинским изборима 1936.“ и „Обрада сељаштва у Црној Гори на страницама Записа и Историјских записа“. Припремио је за штампу двије књиге „Црногорска интелигенција од средине XVIII вијека до 1918. године“ и „Политичка и национална мисао црногорске интелигенције 1918—1941.“ Написао расправу „Савремене заблуде о Његошу и Црногорцима“. Написао је три приказа, учествовао на трибини Института „Округли сто“ и ангажовао се на припреми Споменице „40 година Историјског института“.

19. — *Друштво Црне Горе у другом свјетском рату* (1941—1945), руководилац теме Радоица Лубурић, асистент.

До августа 1987. руководилац теме се налазио на одслужењу редовног кадровског рока у ЈНА. По повратку из ЈНА, у периоду септембар-децембар 1987, разрадио пројекат теме који је прихватило Научно вијеће Института. Припремао завршни испит из програма постдипломских студија.

20. — *Затвори и логори у Црној Гори 1941—1945. године*, руководилац пројекта др Ђуро Вујовић, спољни сарадник.

Овај пројектни задатак према плану рада требало је завршити до краја 1986. године, а такође и монографије о логорима. Асистенти Института који су задужени за рад појединих тема поднијели су благовремено извјештаје о раду. Са радовима су били готови Вукајло Глушчевић и Момчило Пејовић, асистенти

из Института. Остали учесници у пројекту према њиховим наводима требало би да заврше посао за неколико мјесеци. Крајем 1987. године о раду на пројекту у 1986. години, достављен је извјештај Институту за савремену историју у Београду за редакцију савезног пројекта о затворима и логорима.

Неопходно ће бити поједине теме из овог пројекта вратити на дораду ауторима.

21. — *Културно-историјски споменици у Црној Гори — Археолошки локалитети* — (архитектонски споменици и урбане цјелине, руководилац пројекта Јован Р. Бојовић, научни савјетник.

До сада је на пројекту урађен добар дио обавеза. Своје радове односно јединице за које су били задужени завршили су: Оливера Жижић око 300 јединица, др Милош Милошевић 58 јединица, мр Јован Мартиновић 26 јединица, Марица Црнић 57 јединица, др Божидар Шекуларац 47 јединица.

Своје обавезе нијесу завршили: неки спољни сарадници.

Може се очекивати да се радови заврше до краја 1988. године.

III — СПОЉНИ САРАДНИЦИ

1. — *„Црногорски НОП одред за операције у Санџаку 1941”*, руководилац пројекта Ђуро Батрићевић и Шпиро Лагатор, спољни сарадници.

У 1987. години аутори су прикупили и систематизовали прикупљену архивску грађу и изучили цјелокупну објављену грађу, обавили интервјуисање преживјелих учесника овог догађаја и извршили друга истраживања од значаја за тему. У 1988. години планирају завршити рукопис.

2. — *Критичко објављивање извора*, руководилац пројекта др Драгоје Живковић, спољни сарадник.

У 1987. години именовани је написао поглавље Појам, карактер и врсте извора на 63 странице текста и наставља писање.

3. — *Кадрови револуције*, руководилац пројекта Милија Станишић, спољни сарадник. У 1987. години прикупљени су подаци за 60% кадрова.

4. — *Становништво зетске равнице од старијег до новијег доба*, руководилац др Павле Радусиновић, спољни сарадник.

У 1987. години именовани је завршио рукопис.

5. — *Пресуде добрих људи Боке Которске од првих помена до краја XIX вијека*, руководилац пројекта мр Весна Вичевић, спољни сарадник.

Тражи помјерање рока за крај 1988. године.

6. — *„Дипломатски односи Црне Горе и Сједињених Америчких Држава*, руководилац др Милан Булајић, спољни сарадник.

У 1987. години вршио је истраживања у земљи за израду теме.

У 1988. наставиће истраживања у САД.

7. — *„Савез земљорадника у политичком животу Црне Горе и Југославије 1918—1941. год.“*, руководилац пројекта др Лука Вукчевић, спољни сарадник.

Због недостатка средстава није завршио сва истраживања у 1987. години.

8. — *Писма митрополита Петра I Петровића Његоша*, руководиоца пројекта др Јевто Миловић, спољни сарадник.

У току 1987. године именовани је прикупио у нашој земљи и иностранству око 1000 писама Петра I Петровића. Раздобље од 1700 до 1820. године дато је у штампу. Другу књигу писама Петра I припремио је за штампу и биће штампана током ове године.

IV — МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

Међународна сарадња Историјског института у 1987. години била је доста обимна и плодна.

Придржавајући се своје утврђене дугорочне политике на овом плану, Историјски институт је наставио сарадњу са оним институцијама и појединим научним радницима из иностранства са којима ју је и ранијих година одржавао, а такође је успоставио сарадњу и са другим институцијама и појединцима.

Основни пројекат на коме се одвијала међународна научна сарадња био је *„Црногорско-руски односи (1711—1918)“* који Институт ради заједно са Славистичким и Балканолошким институтом АН СССР. У току 1987. године на том пројекту је урађено следеће:

— на основу ранијих преговора делегација Историјског института СРЦГ у саставу: проф. др Јован Р. Бојовић, др Радоје Пајовић и проф. др Радоман Јовановић боравила је у службеној посјети, као гост АН СССР, 13—17. јануара 1987. године у Москви и том приликом водила преговоре о реализацији заједничког пројекта;

— Јован Бојовић и проф. др Радоман Јовановић, као чланови Југословенско-совјетске комисије историчара, боравили су, као гости совјетског дијела те Комисије, у Москви од 11. до 19. октобра 1987. и учествовали на међународном научном скупу. Обојица су у Москви поднијели научна саопштења;

— последице засједања Југословенско-совјетске комисије историчара проф. Бојовић и проф. Јовановић боравили су, као гости Историјског факултета Московског државног универзитета, у Москви од 19. октобра до 1. новембра 1987. године. За то вријеме радили су у Архиву спољне политике Русије и библиотекама у Москви. Уз то су као чланови заједничке Редакције Зборника водили разговоре о његовој реализацији у Славистичком и бал-

канолошком институту АХ СССР. Том приликом су договорени прелиминари уговора који треба потписати и о томе потписан протокол.

— Јован Р. Бојовић боравио је у новембру и децембру 1987. године десет дана у Паризу и дио тог боравка искористио за рад у париским архивима и библиотекама.

Институт су као гости посјетили:

1) Проф. др Виктор Георгијевич Карасјов, члан заједничке редакције Зборника грађе. Он је боравио и бавио се научноистраживачким радом у Црној Гори и Београду од 15. септембра до 15. октобра 1987. Уз то, са њиме су вођени и званични разговори о реализацији пројекта на коме Институт ради у сарадњи са совјетским историчарима.

2) Доцент, кандидат историјских наука Јуриј Петровић Аншаков, специјалиста за историју Црне Горе XVIII и XIX вијека. Као гост Института боравио је од 25—29. септембра 1987.

3) Професор Париског универзитета Кокен (F. H. Cognin) био је десет дана гост Института и за то вријеме изучавао документе о Црној Гори и учествовао у раду научног скупа у Плужинама.

Институт је, као и ранијих година, остварио доста плодну сарадњу са више научних и високошколских институција у иностранству. Тако одржава сарадњу са Институтом славистике и балканистике АН СССР, Историјским факултетом Московског државног универзитета, Универзитетом у Паризу, Центром за славистичка истраживања у Паризу.

Поред овога настављена је и сарадња са бројним библиотекама у иностранству путем размјене публикација.

V — НАУЧНИ СКУПОВИ

У току 1987. године Институт је организовао и одржао четири научна скупа, и то:

1) Подгорички срез у току НОР-а и социјалистичке револуције 1941—1945 (Титоград),

2) 400 година Манастира Пива (Плужине),

3) Комунисти на општинским изборима 1936. године у Црној Гори (Котор) и

4) Улога научне периодике у развоју историографије о Црној Гори (Титоград).

Оцијењено је да су сви ови научни скупови успјели и да представљају значајан допринос историографији. Предстоји припремање материјала са тих скупова за објављивање у посебним зборницима.

VI — ОКРУГЛИ СТОЛОВИ

Први округли сто је био посвећен књизи проф. дра Миомира Дашића *Васојевићи од помена до 1860. године*, коју је издала Народна књига — Београд 1986. године. Расправа је одржана у Титограду 3. априла 1987. године. Присутних је било 35. Уводно саопштење је поднио др Новица Ракочевић. У расправи је учествовало 16 научних радника, међу којима чланови Историјског института: Ј. Р. Бојовић, П. Војиновић, Н. Ражнатовић, С. Распоповић-Бабовић и Р. Јовановић.

Други округли сто одржан је 29. априла 1987. године. Посвећен је књизи дра Бранислава Ковачевића *КП Црне Горе 1945—1952*, чији је издавач Универзитетска ријеч — Никшић, 1986. Присутних је било 60. Уводно саопштење поднио је проф. др Бранко Петрановић из Београда. У расправи је учествовало 11 научних радника и учесника догађаја. Из састава Историјског института у расправи је учествовао В. Глушчевић.

Трећи округли сто био је посвећен двјема књигама: *Петар II Петровић Његош* (грађа 1830—1851), књ. 4, академика дра Јевта Миловића и *Друштвено-економски развој Црне Горе 1945—1953*, дра Бранислава Маровића. Расправа је одржана у Титограду 5. 10. 1987. године. Уводна излагања су поднијели проф. др Радоман Јовановић и проф. др Бранко Петрановић. Присутних је било 32, а у расправи је узело учешћа о првој књизи 4 а о другој књизи 5 научних радника.

Четврти округли сто одржан је 5. 12. 1987. године у Титограду, а посвећен је књигама др Смиље Ђуровић — *Државне интервенције у индустрији Југославије 1918—1941*, Београд 1986, и проф. дра Гојка Миљанића — *Велике битке на југословенском ратишту 1941—1945*, Београд 1987. Уводна излагања поднијели су проф. др Јован Р. Бојовић и проф. др Зоран Лакић. Присутних је било 42. У расправи о првој књизи узело је учешће 10 научних радника (из Историјског института М. Бајовић, П. Војиновић и Н. Ражнатовић). У расправи о другој књизи учествовало је 7 научних радника (из Историјског института М. Бајовић).

VII — ИЗДАВАЧКА ДЈЕЛАТНОСТ

У току 1987. године штампан је свечани број Историјских записа. Један двоброј 2—3 и број 4 посвећен 200 годишњици рођења Вука Караџића.

У току 1987. године објављена су посебна издања: Б. Шекуларец, „Дукљанско-зетске повеље“; Б. Маровић, „Друштвено-економски развој Црне Горе 1945—1953“; „Колашински четнички затвор 1942—1943“; „Преглед међународних уговора и других аката значајних за међународне односе Црне Горе 1700—1908“; „Затвори и логори у Боки Которској и Бокељи у затворима и

логорима ван Боке 1941—1945”; Ј. Миловић, „Писма митрополита Петра Првог”; Д. Ивановић, „Поруке”; Ђ. Вујовић, „Организациони развој КПЈ у Црној Гори 1941—1945”; В. Јововић, „Библиографија Записа — Историјских записа”; М. Бајовић, „Учитељска школа”; „Революционарни покрет у срезу цетињском 1918—1945” (зборник радова).

Неколико рукописа је спремно за штампу.

VIII — АРХИВ ЗА РАДНИЧКИ ПОКРЕТ

Поред редовних административно -техничких послова везаних за дјелатност Архива, писања извјештаја, планова и програма рада, радници Архива су током 1987. године радили на сређивању и заштити грађе, припреми докумената за публикавање и на услуживању корисника.

У току године сређен је фонд грађе Окружног комитета КП Бока 1941—1945. године, уз израду предметне, именичне и географске картотеке (302 документа). Од послижератне грађе у току ове године довршено је сређивање фонда Покрајинског комитета СКОЈ-а, односно Централног комитета Народне омладине Црне Горе за период 1945—1962. године — 34 архивске кутије. Сређен је фонд Среског комитета КП Никшић 1945—1957. година — 55 архивских кутија, Среског комитета КПЈ Цетиње 1945—1957. година — 44 архивске кутије, као и фонд Среског комитета КП Титоград за 1945—1953. година — 36 архивских кутија. Сва ова грађа је сређена хронолошки, по организационим јединицама, уз израду кратког садржаја докумената за сваку кутију. Посебно су издвојени документи који немају трајну вриједност и предлажу се за шкартирање.

У току 1987. године сређено је око 1200 приновљених докумената из предратног и ратног периода, углавном ксерокс копија снимљених у Архиву VII и Архиву Председништва ЦК СКЈ, од којих је 860 заведено у књигу улазног инвентара, дате сигнатуре и израђен кратак садржај за хронолошко-тематска регеста, док су остале копије прикључене већ постојећим преписима.

Због недостатка средстава радници Архива у току 1987. године нијесу могли вршити никаква истраживања на страни ради попуне сопствених фондова грађе и припреме за публикавање. У току године приновљено је свега неколико докумената и један ратни дневник и прикупљено неколико сјећања.

У 1987. години радници Архива су радили на припреми за публикавање докумената за двије књиге у едицији „Извори за историју радничког покрета и револуције у Црној Гори”, на двије књиге докумената зборника „Подгорички срез у НОР-у 1941 — 1945”, на тематској збирци докумената „Народна власт у Црној Гори 1941—1943” и на припреми зборника материјала „Оснивачки конгрес КПЈ Црне Горе”. У току године прекуцано је и сравњено

преко 300 страница докумената и извршена научно-стручна обрада за више десетина докумената. До сада су углавном прекуцани и сравњени документи за четири књиге, сва грађа је систематизована, за добар број докумената извршена је научно-стручна обрада. У току 1988. треба да изађе из штампе „Оснивачки конгрес КП Црне Горе”, једна књига из едиције „Извори” и права књига зборника „Подгорички срез у НОР-у 1941—1945”.

У току 1987. године у Архиву су радила 52 корисника грађе (326 посјета), који су прегледали преко три хиљаде докумената. За њихове потребе ксерографисано је око 500 страница докумената из Архива. Неколико десетина корисника (организација, установа и појединаца) услужено је достављањем информација или ксерокс копија докумената. За поставку Историјског музеја, а према претходном споразуму, радници Архива су издвојили и уступили неколико десетина мултипликата докумената. За потребе изложбе „Богатства Архива Југославије” извршен је избор докумената из нашег Архива.

У другој половини 1987. године Архив је добио на коришћење двије канцеларије, па је једну просторију у приземљу зграде ослободио како би се адаптацијом претворила у депо. Сва наша настојања да обезбиједимо средства за адаптацију, обезбјеђење и опремање овог депоа нијесу уродила плодом. Због тога Архив током године није могао вршити преузимање последијератне грађе републичких друштвено-политичких организација.

Током године радници Архива учествовали су на три научна скупа, четири округла стола и три стручна састанка архивских радника. Радник Архива Драгослав Бојовић током године написао је неколико приказа и саопштења за научни скуп „Општински избори у Боки Которској новембра 1936”. Руководилац Архива Славко Станишић, поред рада на припреми докумената за штампу, у току године припремио је за штампу саопштење „Однос управних власти према белведерским догађајима” и као члан редакције рецензирао четири рада (150 страна) за зборник са научног скупа „Белведерски догађаји 1936”. Са саопштењем „Документи Архива за раднички покрет о општинским изборима 1936” учествовао је на научном скупу „Комунисти на општинским изборима у Црној Гори 1936”. За потребе пројекта „Стање грађе у регистратурама и архивска служба у Црној Гори” написао је одјељак „Стање архивске грађе Савеза комуниста Црне Горе”. На захтјев Комисије Предсједништва ЦК СК Црне Горе за историју написао је Информацију о стању архивске грађе радничког покрета и Савеза комуниста Црне Горе са посебним освртом на проблеме Архива за раднички покрет.

IX — БИБЛИОТЕКА

У 1987. години Библиотека је радила према годишњем плану рада, али и на пословима који су се током године указивали а нијесу могли бити предвиђени. Понајвише се радило на уочи-чајеним пословима које свакодневно изискује рад у библиотеци, и то на:

— пријему, обради и смјештају приспјелих књига, часописа и новина;

— услуживању читалаца и праћењу правилног коришћења литературе дате читаоцима;

— одвајању похабаних књига за повезивање као и комплетирању часописа и новина;

— кореспонденцији са другим институцијама и појединцима у вези с међубиблиотечком размјеном и другим питањима;

— пријему, смјештају и евидентирању (обради) поклон-библиотеке Бранке и дра Томице Никчевића;

— другим пословима, као што су етикетирање повезаних књига, часописа и новина, сређивање смјештајног простора књига и др.

X — ПРАВНА И РАЧУНОВОДСТВЕНА СЛУЖБА

У оквиру сектора за правне и рачуноводствене послове у 1987. години обављени су сљедећи послови и радни задаци:

— донесен је Правилник о унутрашњој организацији и систематизацији послова и радних задатака. Правилник о радним односима, Правилник о материјалној и дисциплинској одговорности, Пословник о раду Збора радника и Правилник о путним трошковима;

— припремљени су нацрти Правилника о стицању и распо-дјели дохотка и личних доходака радника у Институту, Правил-ника о раду Редакције за историју Црне Горе, Самоуправни спо-разум о финансирању рада Редакције за историју Црне Горе и др.;

— припремани су материјали и обављани самоуправни по-слови за Збор радника, Извршни одбор, Научно вијеће Института и друге органе и комисије, као и одлуке, закључци, препоруке и други појединачни акти ових органа;

— обављени су кадровски, персонални и други администра-тивни послови од интереса за рад Института;

— закључивани су уговори за издавачку дјелатност;

— израђен је Извјештај о раду Института за 1986. годину и План рада Института за 1987. годину;

— обављани су послови Архиве у складу са Уредбом о канцеларијском пословању;

— припремљен је завршни рачун за 1986. годину;

— припремани су периодични обрачуни (јануар — март, јануар — јун и јануар — септембар 1987. године);

— обављани су књиговодствено-рачуноводствени послови, послови ликвидације и контирања и комерцијални послови;

— обављени су послови обрачуна личних доходака и других личних примања и ликвидаторски послови;

Обављени су административно-технички и други помоћни послови од интереса за рад Института.

*
* * *

Овај извјештај разматрало је Научно вијеће Историјског института СР Црне Горе и констатовало да је научни и стручни рад био плодан. Сви планом предвиђени задаци, углавном, су остварени. Изражена је потреба за кадровским јачањем научног и стручног колектива, финансијским средствима за научноистраживачки рад и штампарске трошкове за публикације Института.

Комплетан извјештај разматрао је Збор радника са представницима друштвене заједнице. Збор је оцијенио да је и Историјски институт СР Црне Горе у 1987. години постигао значајне резултате и, углавном, остварио предвиђене задатке. Још једанпут је указано на потребу за широм и јачом друштвеном подршком, нарочито у финансијском погледу, да би се стекли услови за што успјешнији рад.